

„chaos is een goede vriend”

Scenograaf Jan Versweyveld oogst internationale lof

Het Nieuwsblad, 2 feb 07, Hans-Maarten Post

„We bouwen een stad met honderden appartementen en verlichte verdiepingen. Een bos dat ondoordringbaar wordt.” Een architect aan het woord? Nee, Jan Versweyveld, die niet doet in flatgebouwen maar in decors. Hij won er prijzen mee tot in New York.

We zien net zo goed schrijnwerkers als elektriciens. We zien bomen zo ingepakt dat ze op torens lijken. Een bed in een glazen kist en videoschermen. Een voortdurend af en aan geloop. Het is een week voor de première van Die Walküre, de nieuwe productie van de Vlaamse Opera.

Samen met scenograaf Jan Versweyveld lopen we over het podium en door de coulissen. In een gang zien we zowaar een rijtje paarden staan. Ook bedoeld voor het tweede deel uit Richard Wagners vierdelige operaklassieker Ring des Nibelungen, dat in Gent op scène wordt gezet door regisseur Ivo van Hove.

Paarden op het podium? Is dat niet om moeilijkheden vragen? „Ik heb tijdens de repetities nog geen enkele klacht over de paarden gekregen”, glimlacht Jan Versweyveld. „Ik heb niets tegen dieren op scène. Ze relativieren door hun aanwezigheid. Ze zorgen voor een contrast met het drama dat zich afspeelt.”

Zegt de man die in 1992 voor Het begeren onder de olmen al eens acht koeien op scène bracht. „Ik herinner het me nog: één van die koeien maakte toen een buiteling en vernielde zo een decorwand.” Andere opgemerkte vondsten? Een geurdecor met een mix van citronella en neushoornstront voor India song (1998) en een decor vol bedden voor de toeschouwers, voor Koppen (1997).

Onaangename bijklank

Sinds 1981 is Versweyveld de rechterhand van de evenzeer geroemde Vlaamse regisseur Ivo van Hove. Samen werkten ze onder meer al voor Toneelgroep Amsterdam, dat toonaangevende Nederlandse gezelschap, en voor de New York Theatre Workshop.

Versweyveld zorgde daarnaast ook nog voor decor en licht bij producties van Anne Teresa De Keersmaekers Rosas, voor Johan Simons en voor gezelschappen

als Het Zuidelijk Toneel en De Tijd. Voor zijn ontwerpen won hij al twee grote theaterprijzen in New York: een Bessie Award (2002) en een Obie Award (2005).

Eén ding moet u weten, als het over Versweyveld gaat. Noem hem nooit een decorbouwer. „Decor, dat slaat voor mij alleen voor het bouwsel op het toneel. De achterwand van het theater kan ook passen in wat ik bedenk. Net zo goed als de belichting daar ook bij hoort.” Daarom gaat Versweyveld liever als scenograaf door het leven. „Decor doet mij denken aan decoratie. Het woord heeft voor mij een onaangename bijklank.”

Bomen als wolkenkrabbers

Zelf is hij een van de meest gerenommeerde scenografen van de Lage Landen. Waar krijgt hij kromme tenen van als hij naar werk van collega's kijkt? „Ik erger me dan aan dezelfde dingen als bij mezelf. Er niet in slagen een geloofwaardige realiteit op scène te zetten. Plus: een gebrek aan fantasie.”

Ervaring of niet, Die Walküre bij de Vlaamse Opera betekende een hele opgave. „Ik wilde verschillende ideeën combineren. De beschaving die de natuur heeft verbannen. Maar tegelijk moest er ook een woud in. Ik wilde een skyline. Ik wilde de romantische kant van de stad, maar tegelijk de gevaarlijke kant. De stad van de middenklasse met tv, koelkast en biefstuk, maar ook de door een burgeroorlog verwoeste stad met veldhospitalen.”

Het vreemdste element dat deze keer in zijn ontwerp verwerkt zit? „Die bomen. Ik wilde de natuur laten zien die ingekapseld zit door de architectuur. Ik heb heel lang naar de vertaling van dat idee gezocht. Tot ik uiteindelijk een manier vond om bomen er tegelijk als wolkenkrabbers te laten uitzien.”

Of het hem gelukt is, weten we zondag. Wat ons brengt bij een laatste vraag: wat is het ergste dat er ooit al fout ging? „Het is nooit helemaal misgegaan”, glimlacht hij. „Daarom doe ik dit vak nog steeds.”

Die Walküre, van 4 februari tot 10 maart, Vlaamse Opera, Gent. Info: 070-22.02.02 of www.ringvlaamseopera.be. Op de Europese operadag, 17 februari, wordt uitgelegd hoe het Walküre-decor tot stand is gekomen. Gratis om 11.30, 13.45 en 16 uur (reserveren via 070-22 02 02).

© 2007 Corelio